

Doet uw kerk aan Spiritual Formation?

Belangrijke redenen waarom zij dat niet zou doen

Nieuw traktaat; <http://www.lighthouse trailsresearch.com/blog/?p=16176>; 2-10-2014

Alle Schriftaanhalingen komen uit de Statenvertaling (HSV)
Vertaling, plaatjes en voetnoten door M.V.

Is uw kerk verwickeld in Spiritual Formation (of: Spirituele Vorming)? Indien zo, dan kan u de vraag stellen: Wat is precies Spiritual Formation? Het is een faire vraag, en een die, indien ze niet beantwoord wordt, ervoor zou kunnen zorgen dat u verrast zult staan wanneer uw kerk verandert op een manier die u zich nooit had kunnen inbeelden.

Een artikel in *Christianity Today* zegt: “Spiritual Formation is in”. Dit artikel definieert spiritual formation op deze manier:

Vorming, zoals het vormen van een pot uit klei, brengt de geest in vorm en model, en zorgt ervoor dat iets potentieels werkelijkheid wordt. Spiritual formation spreekt van een vormgevend proces met verwijzing naar de geestelijke dimensie van iemands leven. Christelijke spiritual formation verwijst daarom naar het **proces** waardoor gelovigen meer en meer gelijkvormig en verenigd worden met Christus.[1]

Zo'n definitie zal wel nooit een rood licht doen branden. Maar wat deze definitie niet zegt is **hoe** dit “proces” van gelijkvormig en verenigd worden met Christus gebeurt en **wie** in aanmerking komt om deel te nemen aan zo'n proces.

Het “hoe” wordt gedaan middels spirituele disciplines, voornamelijk door de discipline van de stilte. De stilte is een veranderde staat van bewustzijn die bereikt wordt door een mantra-achtige meditatie, ademend gebed, of een andere meditatieve praktijk. Het idee erachter is dat als u in deze stille staat gaat, u dan distracties (gedachten) zult elimineren en in staat zult zijn “Gods stem te horen”. Hij op Zijn beurt zal u transformeren om zoals Christus te zijn. De “wie” (wie kan deze disciplines beoefenen en als Christus worden?) is iedereen (volgens spiritual formation pionier Richard Foster en andere proponenten van spiritual formation): een christen, een boeddhist, en moslim, zelfs een atheïst - iedereen kan zijn voordeel doen met de spirituele disciplines en als Christus worden (de kwestie is: welke Christus?

Richard Foster, de “vader” van de Evangelical Spiritual Formation Movement

Vandaag bieden vele evangelicale seminaries programma's aan over spiritual formation. Renovare, dat Richard Foster en anderen stichtte in 1989 om spiritual formation te cultiveren (in het bijzonder onder evangelicals), biedt vandaag retraites en middelen wereldwijd aan.[2]

In 1989 begon Richard Foster een organisatie, Renovare genaamd, maar elf jaar eerder (1978) kwam zijn boek *Celebration of Discipline* voor het eerst uit, en dat is sindsdien altijd een spiritual formation inleiding geweest. Het volgende citaat door Foster, geschreven in een “pastorale brief” werpt licht op de wortels van spiritual formation (de katholieke kerk) zowel als hoe het komt dat ze vandaag zo vruchtbaar is:

Toen ik voor het eerst over deze dingen begon te schrijven in de late jaren (19)70 en vroege (19)80, was de term “spiritual formation” nauwelijks bekend, behalve in hoog gespecialiseerde referenties in relatie tot de katholieke orden. Vandaag is de persoon zeldzaam die deze term nog niet gehoord heeft. Seminarie cursussen in spiritual

Richard Foster

formation vermenigvuldigen zich zoals rattenjongen. Grote aantallen zoeken zich te waarmaken als spiritual directors om tegemoet te komen aan de vraag van de vele duizenden om spiritual formation.[3]

Tallose evangelicale leiders zijn op de bandwagon gesprongen van Foster's spiritual formation. Een voorbeeld is Rick Warren die de spiritual formation beweging aanziet als een waardige opwekkingsroep voor de evangelicale kerk:

Van tijd tot tijd heeft God een parakerkbeweging opgericht om een verzuimd doel van de kerk te herbenadrukken. ... de Spiritual Formation Movement. Een herbenadrukking van het ontwikkelen van gelovigen tot volle volwassenheid is de focus geweest ... auteurs zoals ... Richard Foster en Dallas Willard hebben het belang onderstreept van het opbouwen van christenen en het instellen van persoonlijke spiritual disciplines. ... deze beweging heeft een **deugdelijke boodschap** voor de kerk ... ze heeft het lichaam een opwekkingsroep gegeven.[4]

Er zijn er die diep bezorgd zijn over deze beweging. Auteur en zendeling Roger Oakland drukt zijn bezorgdheid uit over deze veronderstelde "deugdelijke boodschap" en zegt dat spiritual formation de kerk binnenkwam als een onverwachte lawine:

Een afwijken van de waarheid van Gods Woord naar een mystieke vorm van Christendom is enigszins geïnfilteerd, in bijna alle evangelicale denominaties. Weinig bijbelleraren zagen deze lawine aankomen. En nu ze in beweging is, realiseren de meesten zich dat niet eens.[5]

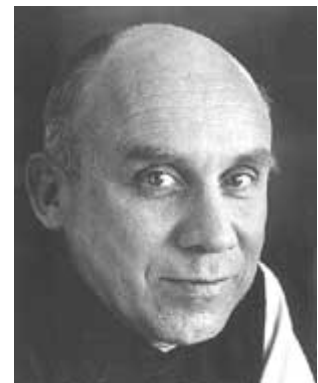
Oakland verklaart hoe deze paradigmashift¹ er is gekomen:

Naarmate het Woord van God minder en minder belangrijk wordt, escaleert de opkomst van mystieke ervaringen, en deze ervaringen worden voorgesteld om zij die niets vermoeden te overtuigen dat het Christendom gaat over het ervaren, voelen, ruiken en zien van God. De post-moderne mindset is het perfecte milieu voor het koesteren van Spiritual Formation. Deze term suggereert dat er verschillende wegen en middelen zijn om dichterbij God te komen en Hem te emuleren.[6]

Wat is nu exact Spiritual Formation, en wat is haar vooropstelling? In dit traktaat hopen we deze vragen te beantwoorden.

Het Merton effect

Toen Richard Foster auteur Ray Yungen vertelde dat "Thomas Merton Gods volk wilde doen ontwaken"[7], bedoelde hij daarmee dat Thomas Merton één element binnen het Christendom mankeerde: het mystieke element. Merton had van een hindoe swami, dr. Bramachari, geleerd dat men mystieke eigenschappen kon verkrijgen van katholieke mystici, zoals de Woestijnvaders, en men daarvoor zijn eigen traditie niet hoefde te verlaten.[8] Maar Merton realiseerde zich dat de meeste christenen hierover niets wisten. Dus besloot hij om het mysticisme naar de katholieke en christelijke wereld te brengen (d.w.z. contemplatief gebed). Maar, Merton stierf een vroege dood in 1968 en was niet in staat zijn doel tot stand te brengen. Maar, ergens tussen 1968 en 1978, pikte Richard Foster de ideeën van Merton op en bracht ze naar boven. Nu, vandaag aanvaardbare aantallen kerken en miljoenen mensen de boodschap van Thomas Merton (en die van Richard Foster) over Spiritual Formation. Om de ware natuur van spiritual formation te begrijpen, zie de volgende citaten door Thomas Merton, de mentor van Richard Foster:

Thomas Merton

Ik neem me voor om zo goed als mogelijk is, een boeddhist te worden.[9]

Het is een heerlijke bestemming een lid te zijn van het menselijke ras ... nu ik me realiseer wat wij allen zijn. ... Konden zij [de mensen] zich allen maar eens zien zoals zij werkelijk zijn ... Ik

¹ Paradigma-shift: Een Verandering van Paradigma. Dit vindt plaats wanneer mensen een paradigma (model voor analyse en interpretatie) verwerpen en een andere omarmen, waarmee ze totaal andere aannames doen en geheel andere vragen stellen. <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/Glossarium.pdf>.

veronderstel dat het grote probleem dan zou zijn dat we zouden neervallen en elkaar aanbidden. ... In het centrum van ons wezen is er een punt van nietsheid dat niet geraakt is door zonde en illusies, een punt van pure waarheid. ... Dit kleine punt ... is de zuivere heerlijkheid van God in ons. Het is in iedereen.[10]

Ik geloof dat door openheid tot het boeddhisme, tot hindoeïsme, en tot deze grote Aziatische [mystieke] tradities, wij een wonderlijke kans hebben om meer te leren over de macht van onze eigen christelijke tradities.[11]

De belangrijkste nood in de christelijke wereld van vandaag is deze innerlijke waarheid, gevoed door deze **Geest van contemplatie** ... Zonder contemplatie en inwendig gebed kan de Kerk haar missie niet vervullen om de mensheid te transformeren en te redden.[12]

Deze “Geest van contemplatie” is het die de spiritual formation beweging aandrijft. Merton geloofde dat God in alle mensen woont en dat wij, in feite, allen een deel van God zijn. Richard Foster heeft veel gedaan om Merton’s boodschap uit te dragen door de spiritual formation beweging. De vraag die u zich moet stellen is: gelooft u wat Merton zei? Indien niet, dan is spiritual formation niet op zijn plaats in de geestelijke structuur van uw kerk of gezin.

In wezen draagt spiritual formation de hindoeboodschap uit: God is in alle dingen (pantheïsme) en God is alle dingen (pantheïsme). Als zo’n boodschap waar is, dan betekent dit dat de evangelieboodschap van Jezus Christus – dat de mens zondig is, dat hij op weg is naar eeuwige verwoesting wegens de zonde, en dat hij een Redder nodig heeft – van nul en generlei waarde is.

Richard Foster’s meditatief gebed

Laten we voor meer inzicht in het karakter van spiritual formation, ons keren naar een klein boek dat Richard Foster schreef met de titel *Meditative Prayer* (meditatief gebed). Foster zegt dat het doel van meditatief gebed het creëren is van een “spirituele ruimte” of “innerlijk heiligdom” door middel van “specifieke meditatieoefeningen”. [13] Foster verwijst in zijn boek naar verschillende mystici die de weg wijzen naar deze oefeningen: Madame Guyon, Theresa van Avila, Franciscus van Sales, Henri Nouwen, en Thomas Merton. Foster deelt het contemplatieve proces in in drie stappen. Hij zegt:

De eerste stap [in meditatief gebed] wordt soms genoemd: “centering down” (neerwaarts centreren). Anderen hebben de term *recollection* gebruikt; dat is de aandacht onderwerpen aan de controle van de wil, totdat wij verenigd zijn met het geheel. Het idee om alle mededingende afleidingen los te laten tot wij waarlijk gecentreerd zijn, totdat we waarlijk aanwezig zijn waar we zijn.[14]

Foster suggereert dat het beoefenen van visualisatiemethoden ons helpt om neerwaarts te centreren. In de tweede stap van meditatie, suggereert Foster dat mysticus Richard Rolle “fysische sensaties” [15] voelde (kundalini) tijdens meditatie, wat wij al dan niet evenzo kunnen ervaren. [16] Stap drie van meditatie, zo zegt Foster, is die van “luisteren” naar God. Eens dat de meditatieve oefeningen geïmplementeerd zijn en de “spirituele extase” is bereikt, bent u in een rijk waar de stem van God kan gehoord worden. [17] Echter, zoals elke new age mediator weet, is deze extatische staat een veranderde staat van bewustzijn waar alles wordt verondersteld verenigd en één te zijn met God. Foster erkent het interspirituele kenmerk gelinkt aan contemplatief gebed wanneer hij zegt: “[Jezus] toonde ons Gods verlangen voor de bijeenverzameling van een alles-inclusieve gemeenschap van liefhebbende personen”. [18] Foster definieert meer van wat hij bedoelt met “alles-inclusief” in zijn boek *Streams of Living Water* wanneer hij dit zegt: “alles-inclusieve gemeenschap” omvat alles van een “katholieke monnik” tot een “baptistenevangelist”. [19]

Twee Spiritual Formation praktijken:

Lectio Divina

Dikwijls heeft Richard Foster bij voorkeur verwezen naar de praktijk van lectio divina, dat in vele christelijke settings aangekondigd wordt als een christelijke, bijbelse praktijk. Mensen worden over-

tuigd om te geloven dat woorden en korte frases uit de Schrift herhalen, altijd weer opnieuw (repetitief), een diepere manier is om God te kennen. Zij geloven dat, vermits het gebruikte woord of frase uit de Schrift komt, dit daarom de praktijk deugdelijk maakt. Maar Foster bewijst zelf dat dit niets van doen heeft met de Schrift. Het is het repetitieve dat effectief is, niet de woorden zelf. Hij zegt:

Lectio divina omvat meer dan de Bijbel. Er zijn ook de levens van de heiligen en de geschriften die voortgekomen zijn uit hun diepe [mystieke] ervaringen.[21]

Foster vernietigt de veronderstelde premisse van lectio divina door dit te zeggen. Als meditatieproponent weet hij immers dat meditatie niets te maken heeft met welke woorden repetitief herhaald worden; het is de repetitie zelf die iemand in een veranderde toestand van bewustzijn brengt. Dus, of u nu “Jezus”, “Abba”, “Boeddha” of “OM” zegt, het produceert allemaal hetzelfde effect.

De Spirituele Oefeningen van Ignatius van Loyola

De Spirituele Oefeningen van Ignatius worden genoemd naar de stichter van de katholieke jezuïetenorde en werden typisch gebruikt door katholieken. Maar, volgens één bron: “Beginnend in de jaren (19)80, hebben protestanten een groeiende interesse in de Spirituele Oefeningen. Er zijn aanpassingen die specifiek voor protestanten zijn die de oefeningen benadrukken als een school van contemplatief gebed”. [22] Traditioneel wordt Ignatiaanse-spiritualiteit beoefend in de setting van retraitecentra, gewoonlijk met de assistentie van een “spiritual director” (geestelijk leidsman). Zoals met andere spiritual formation oefeningen, wordt er geloofd dat als de Ignatiaanse-oefeningen beoefend worden, de beoefenaar het eigen ik kan overwinnen en meer Christus-gelijkend worden (dit is de reden waarom Ignatiaanse-spiritualiteit vaak inbegrepen is in spiritual formation programma’s).

Wanneer de katholieke kerk haar nieuwe paus verkoos (paus Franciscus), werd er een verklaring uitgegeven van de AJCU (Association of Jesuit Colleges and Universities) die de “Ignatiaanse spiritualiteit” van de paus opnieuw bevestigde, en stelde dat:

Alle Jezuiten de ervaring delen van een rigoureuze Spiritual Formation proces gekenmerkt door een transformatieve ervaring met de Spirituele Oefeningen van Sint Ignatius van Loyola.[23]

Spiritual Formation, een gevaarlijk substituut voor het leven van Christus

Soms denken we bij spiritual formation aan vorming door de Heilige Geest. Dat is essentieel. ... Maar nu moet ik iets zeggen wat voor u een uitdaging kan vormen om over na te denken: spiritual formation is niet helemaal door de Heilige Geest. ... We hebben te erkennen dat spiritual formation in ons iets is dat aan ons ook gedaan wordt door dezen om ons heen, door onszelf en door de activiteiten die wij vrijwillig ondernemen ... Er moet een methode zijn.[24] – Dallas Willard.

Naast het feit dat spiritual formation mystieke praktijken incorporeert in zijn infrastructuur (verwijder het contemplatieve aspect en je hebt geen “spiritual formation” meer), is spiritual formation een werken-gebaseerd substituut voor bijbels Christendom. Laat ons uitleggen.

Wanneer men wedergeboren wordt (Als u met uw mond de Heere Jezus belijdt en met uw hart gelooft dat God Hem uit de doden heeft opgewekt, zult u zalig worden – Romeinen 10:9-10), en men heeft zijn of haar leven en hart overgegeven aan Christus als Redder en Heer, Dan zal Jezus komen en woning maken in dat overgegeven hart:

Zie, Ik sta aan de deur en Ik klop. Als iemand Mijn stem hoort en de deur opent, zal Ik bij hem binnenkomen en de maaltijd met hem gebruiken, en hij met Mij. (Openbaring 3:20).

Jezus antwoordde en zei tegen hem: Als iemand Mij liefheeft, zal hij Mijn woord in acht nemen; en Mijn Vader zal hem liefhebben, en Wij zullen naar hem toe komen en bij hem intrek nemen. (Johannes 14:23).

Aan hen heeft God willen bekendmaken wat de rijkdom is van de heerlijkheid van dit geheimenis onder de heidenen: Christus onder u, de hoop op de heerlijkheid. (Kolossenzen 1:27).

En als de Geest van Hem Die Jezus uit de doden opgewekt heeft, in u woont, zal Hij Die Christus uit de doden opgewekt heeft, ook uw sterfelijke lichamen levend maken door Zijn Geest, Die in u woont. (Romeinen 8:11).

Wanneer God, door Jezus Christus, in ons leeft, dan begint Hij een transformerend werk in onze harten (2 Korinthiërs 3:18). Niet enkel verandert Hij ons, Hij communiceert ook met ons. Met andere woorden, we hebben gemeenschap met Hem, en Hij belooft nooit weg te gaan of ons te verlaten (Hebreeën 13:5).

Dit leven van God in het hart van de gelovige is niet iets dat wij moeten oproepen door middel van meditatieve processen. Maar als een persoon deze relatie met de Heer niet heeft, kan hij geneigd zijn te zoeken naar manieren om zich nauwer bij God te voelen. Dat is waar spiritual formation in het spel komt. Anders dan een overgegeven leven aan Christus, begint de zoekende persoon spirituele disciplines te beoefenen (b.v. gebed, vasten, goede werken, enz.) met de gedachte dat, als hij deze spirituele disciplines begint te beoefenen, hij meer Christus-gelijkend zal worden.

Maar louter door het doen van deze dingen zal iemand zich niet nauwer bij God gaan voelen – er wordt nog steeds iets gemist. En daarom begint hij de discipline van de stilte (of eenzaamheid), en nu, door deze veranderde staat van bewustzijn door de stilte, voelt hij zich uiteindelijk met God verbonden. Hij voelt zich nu compleet. Wat hij echter niet begrijpt is dat hij de inwoning van Christus in zijn hart vervangen heeft door een werken-gebaseerde methodologie die zijn geestelijk leven in gevaar brengt. Gevaarlijk omdat deze mystieke ervaringen wel goed schijnen te zijn, omdat ze hem het gevoel geven korter bij God te zijn, maar in realiteit wordt hij **meegetrokken in het rijk van de demonen**, niets anders dan wat er gebeurt met iemand die transcendente meditatie of oosterse meditatie beoefent. Zelfs mystici erkennen dat het contemplatieve rijk niet verschilt van het rijk dat bereikt wordt door occultisten. Om dit beter te begrijpen, lees a.u.b. Ray Yungen's *A Time of Departing*, vertaald in het Nederlands hier: <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/heengaan.pdf> (*Een tijd van heengaan*).

Het belangrijke punt is dat het niet mogelijk is een echt christen te zijn zonder wedergeboorte, zonder dat Christus in uw binnenste leeft, omdat Hij het is die in staat is onze harten te veranderen – dat kunnen wij niet doen zonder Hem.

Het is interessant te noteren dat virtueel elke contemplatieve leraar een gemeenschappelijk thema heeft – zij voelen zich droog en leeg en willen “dieper” gaan met God of “meer intiem worden” met God. Maar als wij Christus Die leeft in ons hebben, hoe kunnen we dan nog dieper gaan dan dat? Hoe kunnen we intiemer worden dan dat? En als dieper gaan zo belangrijk is, waarom heeft dan niemand van de discipelen en Jezus Zelf daarover gesproken om dat te doen? Larry DeBruyn zegt:

Waarom zoeken christenen een goddelijke aanwezigheid waarvan Jezus beloofde dat die overvloedig in hen zou zijn? ... Waarom hebben zij een andere stem nodig, een andere visitatie of een ander visioen? Waarom verlangen sommigen ondankbaar naar “iets meer” dan wat God reeds gegeven heeft aan ons? Waarom zijn sommige christenen, in de diepte van hun ziel, blijkbaar niet rustig?[25]

Dallas Willard and the “Fruit” of Spiritual Formation

Zoals eerder vermeld identificeerde Rick Warren Dallas Willard als een sleutelfiguur in de spiritual formation beweging. Willards boek *The Spirit of the Disciplines* is een klassieker geworden in de beweging. Het boek is gevuld met verwijzingen naar en citaten van talloze contemplatieve mystieke figuren, inbegrepen universalisten en interspiritualisten (b.v. Nouwen, Merton, Meister Eckhart, George Fox), zowel als sommige namen die vallen in het new age/nieuwe spiritualiteit kamp (b.v. Agnes Sanford en M. Scott Peck). En in de bibliografie is *The Cloud of Unknowing*, (een oude inleiding op contemplatief gebed), de woestijnvaders, verzoeningontkenner Harry Fosdick, Ignatius van Loyola, Carl Jung, de mystieke filosoof Soren Kierkegaard, Evelyn Underhill, en

Dallas Willard

Theresa van Avila. Al deze namen staan in Willards boek, slechts voor één reden: hij resoneert met hun spirituele standpunten. En terwijl zijn *The Spirit of the Disciplines* werd uitgegeven in de late jaren (19)80, behield Willard zijn affiniteit met de meesten van deze figuren. Op zijn website worden veel van deze namen aanbevolen als degelijke bronnen voor geestelijke groei. [Zie <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/dallasWillard2.pdf>]

Een Lighthouse Trails artikel, getiteld “The ‘New’ Emerging Theology Breeds Atheism in a Generation of Young People” (De ‘nieuwe’ emerging theologie kweekt atheïsme in een generatie van jonge mensen), gaat over een jonge man die na 4 jaar onder Willard op de universiteit, zichzelf een atheïst noemde. Wij stelden de vraag hoe een jonge man, opgevoed in een goed christelijk gezin, zijn zienswijzen zo drastisch kon veranderen? Het gebeurde, en het gebeurt talloze malen bij jonge mensen die aan de voeten zitten van “bruggenbouwers” zoals Dallas Willard die hun protegés wijzen op panentheïsten, universalisten en mystici. Een andere jonge man (Mike Perschon) keek uit naar antwoorden en vond die bij Dallas Willard en Richard Foster. Lees wat hij vond:

Ik kwam terecht in de klassieke spirituele disciplines terwijl ik een cursus volgde, genaamd “Dynamics of Christian Life”, in mijn tweede jaar bijbelschool. Een van onze leerboeken was *The Spirit of the Disciplines* van Dallas Willard. De cursus en het leerboek raakten slechts de eigenlijke disciplines aan, maar het concept boeide mij. De volgende lente vond ik een exemplaar van Richard Foster’s spirituele klassieker *Celebration of Discipline* in een tweedehands boekwinkel. Toen ik daarin elke discipline ontdekte (inbegrepen de contemplatieve), gedetailleerd hoofdstuk na hoofdstuk, kreeg ik een diep gevoel van vreugde en opwinding. Ik had een echte schat gevonden.[26]

Later werd deze jonge man een freelance schrijver voor de emergent organisatie: Youth Specialties. Lees tot waar de spiritualiteit van Dallas Willard en Richard Foster hem brachten:

Ik bouwde me een gebedskamer – een klein heiligdom in een kelderkamer met boeken over spirituele disciplines, contemplatief gebed en christelijk mysticisme. In deze ruimte brandde ik kaarsen, brandde wierook, hing rozenkransen op en luisterde naar tapes van benedictijnse monniken. Ik mediteerde urenlang op woorden, beelden en geluiden. Ik bereikte het punt waarbij ik in staat was “alfa brein patronen” te bereiken: de staat waarin dromen optreden, alhoewel nog steeds wakker en mediterend.[27]

Voor hen die niet vertrouwd zijn met wat de “alfa brein patronen” zijn, hierna twee beschrijvingen:

Mystieke staten van bewustzijn treden op in de alfa staat ... De alfa staat verschijnt ook volop tijdens hypnose, meditatie, biofeedback, dagdromen, hypnogogische en hypnopompische staten.[28]

Alfa is de springplank naar alle spiritistische en magische werkingen. Het is **de kern van hekserij**.[29]

En van Richard Foster zelf:

Als u voelt dat wij leven in een zuiver fysisch universum, dan zal u meditatie zien als een goede manier om een consistent alfa brein patroon te verkrijgen.[30]

Wat gebeurde met Mike Perschon en anderen is tragisch. En we kunnen het idee niet van ons afzetten dat niet enkel Willard’s invloed zal voortduren, lang nadat hij van deze planeet is weggegaan (hij stierf in 2013), maar dat christelijke leiders die de dynamiek van zijn beweging zouden moeten begrijpen hem zullen blijven promoten.

Bestaat er een “goede” Spiritual Formation?

Een van de meest algemene argumenten die we horen bij het verdedigen van spiritual formation is dat er een “goede” spiritual formation bestaat, zonder contemplatief gebed. Hierop zeggen we: wij hebben nog nooit een spiritual formation programma gezien, in een school of kerk, dat niet op een of andere manier mensen wijst op de contemplatieve mystici. Het kan indirect zijn, maar in elk geval, als u het spoor blijft volgen, zal u recht in de armen lopen van Richard Foster, Dallas Willard, en andere contemplatieve leraars.

Denk aan dit algemeen scenario: Een christelijk college beslist te beginnen met een spiritual formation cursus. De instructeur heeft sommige negatieve dingen gehoord over Richard Foster, Henri Nouwen, en Brennan Manning, en hij neemt zich voor dat hij de klas “goede” spiritual formation zal aanleren, zonder die leraars daarbij te betrekken. Maar hij zal een leerboek nodig hebben. Hij keert zich tot een gerespecteerd instituut, Dallas Theological Seminary, en vindt een boek geschreven door Paul Pettit, professor in Pastoral and Education Ministries. Het boek is getiteld *Foundations of Spiritual Formation*. De instructeur die dit boek vond, om te gebruiken in zijn eigen klas, mag wel nooit nooit Richard Foster of Dallas Willard noemen, maar het gebruikte leerboek doet dat wel. In dat boek van Pettit worden genoemd: Richard Foster, Philip Yancey, N.T. Wright, Dallas Willard, Thomas van Aquino, Lectio Divina, Ayn Rand, Parker Palmer, Eugene Peterson, J.P. Moreland, Klaus Issler, Bruce Dermerst, Jim Burns, Kenneth Boa en Broeder Lawrence’s *The Practice of the presence of God* (de beoefening van Gods aanwezigheid). U kan niet al deze namen kennen, maar ze zijn wel geassocieerd met de contemplatieve gebedsbeweging en de emerging church.

Een ander voorbeeld hiervan is Donald Whitney’s boek *Spiritual Disciplines for the Christian Life*. Whitney is Associate Professor of Biblical Spirituality aan The Southern Baptist Theological Seminary in Louisville, Kentucky. Alhoewel hij in zijn boek contemplatief mysticisme niet promoot, zegt hij dat Richard Foster “veel goed heeft gedaan”[31] op het vlak van christelijke spiritualiteit.

Ons punt is dat zelfs, als er een oprechte poging bestaat om spiritual formation te onderwijzen en weg te blijven van de mystieke kant, we volhouden dat dit niet succesvol kan bereikt worden omdat het altijd terug leidt naar diegenen die het in de kerk brachten.

Spiritual Direction met Spiritual Directors (geestelijke leidsmannen)

In de grond maakt de term “spiritual direction” deel uit van de contemplatief gebed beweging (d.w.z. de spiritual formation beweging). Contemplatieve leraars zeggen dat men een “spiritual director” (geestelijke leidsman) moet hebben om hem/haar te “onderwijzen” of leiden hoe in de stilte te komen van contemplatief gebed. De geestelijke leidsman zal voorzien in boeken en ander bronmateriaal van contemplatieve auteurs, en zijn/haar student ertoe leiden deze spirituele praktijken van die auteurs te implementeren. Ruth Haley Barton, een contemplatie verdedigster die duizenden pastors en christelijke leiders onderwijst over spiritual formation, zei dit over haar eigen geestelijke leidsman:

Ik zocht een spiritual director uit, iemand die erg ervaren was in de wegen van de ziel ... uiteindelijk zei deze wijze vrouw me ... “Wat u nodig hebt is zwijgen en stilte opdat het sediment kan bezinken en het water helder wordt”. ... Ik besloot deze invitatie aan te nemen om me verder te bewegen dan mijn verslaving aan woorden.[32]

Een artikel in Christianity Today, “Got Your Spiritual Director Yet?”[33] (Hebt u reeds uw geestelijke leidsman?) bevestigt twee dingen: 1) dat spiritual direction contemplatief is, en 2) dat dit op weg is om integraal deel uit te maken van het evangelicale christendom. Het artikel verklaart dat de populaire christelijke auteur Larry Crabb [Zie <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/LarryCrabb.pdf>] zijn visie veranderde. Eens een aanhanger van psychologie schakelde hij over op spiritual direction. Hij is slechts één van de velen die dit hebben gedaan.

Het artikel looft contemplatieven (mystici) zoals Johannes Cassianus en Ignatius van Loyola voor het brengen van spiritual direction in de kerk, en suggereert dat we er meer van kunnen leren via Richard Foster, Eugene Peterson, en Dallas Willard.

In het boek van Ruth Haley Barton, *Invitation to Solitude and Silence*, geeft Barton toe dat patertheïstisch katholiek priester Thomas Keating haar hielp het contemplatieve idee te begrijpen van “the true self” (“het ware ik”: ’s mensen goddelijkheid):

Het concept van het ware ik en het valse ik is een consistent thema niet enkel in de Schrift maar ook in de geschriften van de kerkvaders en -moeders. Thomas Merton en Henri Nouwen (in het bijzonder Nouwen’s *The Way of the Heart*) en pater Thomas Keating zijn contemplatieve auteurs die mijn begrip hebben vormgegeven van dit aspect van het spirituele leven.[34]

Merton, Nouwen, en Keating geloven dat de mens zijn “ware ik” kan bereiken (het volmaakte ik) door middel van mystieke praktijken. Dit is eigenlijk de crux van de spiritual formation (d.w.z. contemplatief gebed) beweging, dat de mens zijn goddelijkheid realiseert middels mystieke ervaringen.

Conclusie

Spiritual formation woedt vandaag snel doorheen het Christendom. Dat is geen wonder wanneer de meerderheid van christelijke leiders de beweging ofwel hebben onderschreven of een stille ontvangst gegeven. Bijvoorbeeld, in Chuck Swindoll’s boek *So You Want to Be Like Christ: 8 Essential Disciplines to Get Your There* (Zo u wil zijn als Christus: 8 Essentiële disciplines om u daar te brengen), citeert Swindoll bij voorkeur Richard Foster en Dallas Willard. Swindoll noemt *Celebration of Discipline* een “betekenisvol werk”[35] en Willard’s boek *The Spirit of the Disciplines* “excellent werk”. [36] In hoofdstuk drie, “Silence and Solitude”, spreekt Swindoll over “digging for secrets . . . that will deepen our intimacy with God” (graven naar geheimen . . . die onze intimiteit met God zullen verdiepen).[37] Citerend het contemplatieve poster-vers Psalm 46:10 KJV, “Be still, and know that I am God”, [Echter: HSV 46:11, “Geef het op en weet dat Ik God ben”; SV 46:11, “Laat af, en weet, dat Ik God ben” – dit heeft niets met letterlijke stilte te maken!], zegt Swindoll dat dit vers een oproep is tot de “discipline van de stilte”. [38] Zoals andere contemplatieve proponenten hebben gedaan heeft hij dit vers heel erg uit zijn context getrokken:

Roger Oakland somt op:

De Spiritual Formation beweging . . . leert mensen dat dit de manier is waarop zij intiemer kunnen zijn met God en werkelijk Zijn stem kunnen horen. Zelfs christelijke leiders met een lang bestaande reputatie als leraars van Gods woord, lijken te bezwijken. . .

Wij zijn enkel met God verzoend door Zijn “dood” (de verzoening voor zonde), en wij zijn “heilig en onberispelijk” gesteld wanneer wij Hem toebehoren door wedergeboorte. Dat heeft niets te maken met werken, rituelen, of mystieke ervaringen. Het is Christus’ leven in de bekeerde gelovige dat hem hervormt.[39]

Wat christenen nodig hebben is geen methode of programma of ritueel of praktijk dat hen naar veronderstelling met God verbindt. Wat wij nodig hebben is “in Christus” te zijn (1 Korinthiërs 1:30) en Christus in ons. En Hij heeft beloofd dat de Geest “u de weg [zal] wijzen in heel de waarheid” (Johannes 16:13).

In Kolossenzen 1:9 zegt de apostel Paulus de heiligen dat hij voor hen bidt: “dat u vervuld mag worden met de kennis van Zijn wil, in alle wijsheid en geestelijk inzicht”. Hij bad dat zij onderscheidingsvermogen (“geestelijk inzicht”) zouden hebben. Hij zei dat God, de Vader, hen “bekwaam heeft gemaakt om deel te hebben aan de erfenis van de heiligen in het licht” (vs. 12) en hen had “getrokken uit de macht van de duisternis [d.w.z. de macht van bedrog]” (vs. 13). Maar wat was de sleutel tot het hebben van deze wijsheid en geestelijk begrijpen en verlost te zijn van de macht van de duisternis? Paulus vertelt ons dat in datzelfde hoofdstuk. Hij noemt het “het geheimenis, dat eeuwen en geslachten lang verborgen is geweest, maar nu geopenbaard is aan Zijn heiligen” (vs. 26). Wat is dat geheimenis? Vers 27 zegt: “Aan hen heeft God willen bekendmaken wat de rijkdom is van de heerlijkheid van dit geheimenis onder de heidenen: **Christus onder u**, de hoop op de heerlijkheid”.

Voor hen die betrokken willen worden in de spiritual formation beweging (d.w.z. contemplatieve spiritual direction/spirituele directie), beschouw de “directie” of “richting” die u eigenlijk gaat.

“En Hij heeft u, die voorheen vervreemd was en vijandig gezind, zoals bleek uit uw slechte daden, nu ook verzoend, ²² in het lichaam van Zijn vlees, door de dood, om u heilig en smetteloos en onberispelijk voor Zich te plaatsen, ²³ als u tenminste in het geloof blijft, gefundeerd en vast, en u niet laat afbrengen van de hoop van het Evangelie” (Kolossenzen 1:21-23).

“Pas op dat niemand u als buit meesleept door de filosofie en inhoudsloze verleiding, volgens de overlevering van de mensen, volgens de grondbeginselen van de wereld, maar niet volgens Christus. ⁹ Want in Hem woont heel de volheid van de Godheid lichamenlijk. ¹⁰ En u bent volmaakt geworden in Hem, Die het Hoofd is van iedere overheid en macht” (Kolossenzen 2:8-10).

Eindnoten:

1. Even Howard, Three Temptations of Spiritual Formation (*Christianity Today*, 12/9/2002)
2. Ibid.
3. Richard Foster, "Heart to Heart: On Christian Spiritual Formation" (Renovare, May 2003, <http://blog.renovare.org/2003/05/20/heart-to-heart-on-christian-spiritual-formation>).
4. Rick Warren, *Purpose Driven Church* (Grand Rapids, MI: Zondervan, 1995), p. 126.
5. Roger Oakland, *Faith Undone* (Eureka, MT: Lighthouse Trails, 2007), pp. 90-92.
6. Ibid.
7. Richard Foster to Ray Yungen at a seminar in Salem, Oregon in the 1990s.
8. Ray Yungen, *A Time of Departing* (Eureka, MT: Lighthouse Trails, 2006, 2nd ed., 5th and later printings), p. 199.
9. David Steindl-Rast, "Recollection of Thomas Merton's Last Days in the West" (*Monastic Studies*, 7:10, 1969).
10. Thomas Merton, *Conjectures of a Guilty Bystander* (Garden City, NY: Doubleday Publishers, 1989), pp. 157-158.
11. William Shannon, *Silent Lamp, The Thomas Merton Story* (New York, NY: Crossroad Publishing Company, 1992), p. 276.
12. Thomas Merton, *Contemplative Prayer* (New York, NY: Image Books, Doubleday Pub., 1989), pp. 115-116. (These 4 Merton quotes are originally cited by Ray Yungen in *A Time of Departing*).
13. Richard Foster, *Meditative Prayer* (Downers Grove, IL: InterVarsity Christian Fellowship, 1983), p. 9.
14. Ibid.
15. Ibid., p. 17.
16. Ibid., p. 18.
17. Ibid., p. 23.
18. Ibid., p. 5.
19. Richard Foster, *Streams of Living Water* (San Francisco, CA: Harper, 1st HarperCollins Paperback ed., 2001), p. 12.
20. Berit Kjos, *How to Protect Your Child From the New Age & Spiritual Deception* (Eureka, MT: Lighthouse Trails, 1st Lighthouse Trails ed., 2013), p. 267.
21. Richard Foster, *Meditative Prayer*, op. cit., p. 25.
22. http://en.wikipedia.org/wiki/Spiritual_Exercises_of_Ignatius_of_Loyola.
23. <http://www.ajcunet.edu/News-detail?TN=NEWS-20130314084452>.
24. Dallas Willard, "Spiritual Formation: What it is, and How it is Done" (<http://www.dwillard.org/articles/artview.asp?artID=58>).
25. Larry DeBruyn, "The Practice of His Presence" (<http://herescope.blogspot.com/2013/12/the-present-of-his-presence.html>).
26. Mike Perschon, "Disciplines, Mystics and the Contemplative Life" (<http://web.archive.org/web/20070206150740/http://www.youthspecialties.com/articles/topics/spirituality/desert.php>).
27. Ibid.
28. Dr. Andre Eggelletion, as told by Dr. Lee Warren, B.A., D.D.
29. Laurie Cabot, *Power Of The Witch*, (New York, NY: Bantam Doubleday Dell Publishing, 1989), p. 183.
30. Richard Foster, *Celebration of Discipline* (New York, NY: HarperCollins, 1998 ed.), p. 22.
31. Donald Whitney, "Doctrine and Devotion: A Reunion Devoutly to be Desired" (<http://web.archive.org/web/20080828052145/http://biblicalspirituality.org/devotion.html>).
32. Ruth Haley Barton, "Beyond Words" (*Discipleship Journal*, Issue #113, September/October, 1999, <http://www.navpress.com/EPubs/DisplayArticle/1/1.113.13.html>), p. 35.
33. Chris Armstrong and Steven Gertz, "Got Your Spiritual Director Yet?" (*Christianity Today*, April 1, 2003, <http://www.christianitytoday.com/ct/2003/aprilweb-only/4-28-51.0.html>).
34. Ruth Haley Barton, *Invitation to Solitude and Silence* (Downer Grove, IL: Intervarsity, 2004), p. 160.
35. Chuck Swindoll, *So You Want to Be Like Christ: 8 Essential Disciplines to Get You There* (Nashville, TN: W Publishing Group, a div. of Thomas Nelson, 2005), p. 15.
36. Ibid., p. 13.
37. Ibid., p. 55.
38. Ibid.
39. Roger Oakland, *Faith Undone*, op. cit., pp. 91-92.

Lees verder:

- Dallas Willard: <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/dallasWillard2.pdf> ,
<http://www.verhoevenmarc.be/PDF/dallasWillard3.pdf> ,
<http://www.verhoevenmarc.be/PDF/dallasWillard.pdf>
- Richard Foster: <http://www.toetsalles.nl/bio.foster.htm>
- Henri Nouwen: <http://www.toetsalles.nl/bio.nouwen.htm>
- Larry Crabb: <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/LarryCrabb.pdf>